

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

שבת וראש חודש

ימי ההנוכה

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת מקץ הפטרה רני ושמי
כניסת השבת: 16:20
יציאת השבת: 17:12
לשיטת רבנו תם: 17:42
גיליון מס' 966

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 4136465@gmail.com

כתם פז - חנוכה = חינוך

חנוכת מזבח הקטורת מרמזת לעניין החינוך, שקשור במיוחד עם חג החנוכה. שמו של החג עצמו מרמז על כך - חנוכה מלשון חינוך.

בספרים מובא שאחד מטעמי החג הוא משום שאז חינוכו את המזבח ואת בית המקדש. וכך אנו אומרים בעל הנסים לאחר שהיהודים ניצחו את היוונים, הוצרכו לטהר את בית המקדש, ורק לאחר מכן החלו מחדש את העבודה. וכשם שטיהרו וחינו את המזבח והמקדש, כך גם עסקו היהודים בטהרת עצמם ובחינוך פנימי, כדי להיות ראויים להדליק את נרות המנורה הקדושה ולהשפיע אור וטהרה בעולם.

חינוך מתחיל בילדים, ככתוב במשלי (כב, ו): חנוך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה. כאשר החינוך נחקק בליבו של ילד - הוא משפיע עליו גם בזקנותו.

חנוכת המזבח, כמו חג החנוכה, מלמדים את החובה לחנך את ילדי ישראל בדרך יהודית של קדושה וטהרה, עד שהחינוך יהיה חקוק בלב הילד ומלווה אותו כל ימי חייו.

מהלכים בין העומדים

פנימיות התורה מבחינה בין נשמות למלאכים: המלאכים נקראים עומדים, ואילו נשמות ישראל נקראות מהלכים. המלאכים, עבודתם אחידה ויציבה. שלוש פעמים ביום, בכל תפלה, הם מתעלים מדרגה לדרגה, אך זהו תהליך קבוע ומדוד. כמו תלמיד שעולה מכיתה לכיתה יותר גבוהה - זו עליה באותו מישור. אין כאן פריצה אמיתית, משום כך הם נקראים עומדים.

לעומתם, נשמות ישראל בעולם הזה זוכות לתואר מהלכים. כאן אפשר להתקדם בקפיצה ובדילוג, באין ערוך. כל מצווה מחברת את האדם עם ה' בעצמו, לא רק עם הארה מצומצמת. לפיכך ההתקדמות היא לא הדרגתית אלא פורצת גבולות, עד כדי מעבר מקצה לקצה. הדוגמה המובהקת לכך היא עבודת התשובה. יהודי יכול ברגע אחד לעבור מבירא עמיקתא אל איגרא רמא - מבור עמוק של היפך הקדושה אל גג גבוה של דבקות בהשם. אך לא רק בתשובה מתגלה תכונת ההליכה, אלא בכל עבודת ה' של יהודי בעולם. כל מצווה ותפילה מזככת את החומר ומעלה אותו, והעליה הזו היא קפיצה עצומה - מהפך של דבר חומרי וגשמי לעבר קדושה אינסופית.

זהו סוד הפסוק בהפטרות השבת (חנוכה) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה: בזכות פעולת המצוות בעולם הזה, היהודי נקרא מהלך - ביכולתו להתקדם בלי גבול ולהתחבר להשם עצמו, הרבה יותר מהמלאכים העומדים.

גיבורים ביחד חלשים

הרה"ק ר' לוי יצחק מברדיצ'ב זצ"ל תמה ושאל, מדוע מכונים בניו של מתתיהו חלשים? הרי היו ידועים הם כגיבורים גדולים?

אלא, עונה הוא: החשמונאים בצדקתם הרבה לא סמכו על כוחם כלל, אלא, בטחו בה' ובחסדיו הרבים והאמינו כי ברצונו ימסור בידם את ממלכת יוון האדירה. וזו כוונת התפילה: מסרת גיבורים - הבושתים בכוחם, ביד חלשים - שאינם בושתים בכוחם אלא בה'...

עטרת פז - עאמר עורך

נאמר בגמ' במסכת שבת (קה). מניין ללשון נוטריקון מן התורה? הגמ' שם הביאה כמה דוגמאות ואכמ"ל, ואנו נתמקד בדוגמא האחרונה: רב נחמן בר יצחק אמר מה נדבר ומה נצטד"ק (בראשית מד, טז) נכונים אנחנו צדיקים אנחנו טהורים אנחנו דכים אנחנו קדושים אנחנו.

ולכאורה זה המושך המשמעות של הכתוב בפסוקים של סוף פרשתנו לאחר שיוסף 'תופס' את האחים בזמנם שאחד מהם 'גנב את הגביע', ו'היתממותם' מאד מוזרה שאמרו מה נדבר ומה נצטדק, והרי הגביע היה בחזקתם ולכאורה האשמה היא באחים, והקשה הגאון בעל זרע שמשון זי"ע מדוע גם נכתב 'נצטדק' והיה צריך להיות כתוב בפסוק: נצדק ישנה אות ט' מיותרת, לכאורה.

ופרש בדרך רמז על חמשה דברים שיוסף הצדיק חשד בהם (אז בארץ כנען טרם מכירתו), (א) אוכלים איבר מן החי, (ב) מזלזלים בבני השפחות, (ג) חשודים בעריות, (וכעת בארץ מצרים חשדם בב' דברים) (ד) מרגלים, (ה) באו לראות את ערוות הארץ.

מרגלים - למדוד להם מידה כנגד מידה, מה מרגל מוסר את ממון חברו ביד גוי, אף הם מסרו את אחיהם יוסף ליד ישמעאלים, וכנגד זה חשד בהם שבאו לרגל את הארץ, שנאמר מרגלים אתם.

ערוות הארץ - שנכנסו למצרים בעשרה שערים כדי לבקש את יוסף ולפדותו.

והשיבו על פי המובא לעיל בגמ' בשבת בתיבת: נצטד"ק נכונים אנחנו - איננו מרגלים שבאנו בשערי העיר לגאול את יוסף.

צדיקים אנחנו - לא מוסרים ביד הגוים אלא כדין עשינו.

טהורים אנחנו - שלא אכלנו איבר מן החי.

דכים אנחנו - אנו שפלים ולא ביזנו את בני השפחות.

קדושים אנחנו - אין חשודים מן העריות.

יוצא אפוא, שהתגלה למפרע שמה שסיפר עלינו יוסף לאבינו היה לשון הרע ושפת שקר, ולכן נוטריקון נצטד"ק הוא מדויק בכל החמשה דברים שחשד בהם לשוא יוסף, ולכן באו האחים והדגישו לא אדוני, היינו שאיננו מרגלים כמו שאמר להם מרגלים אתם והסיבה שאנו פה במצרים עבדיך באו לשבור אוכל, ובוודאי לא באנו לראות ערוות הארץ כפי שאמרת לראות את ערוות הארץ באתם, וכן אמרו לו: לא היו עבדיך מרגלים - בעת שמכרנו, כי מן הדין עשינו כך.

וכאן עולה טענת יוסף שכביכול 'מכרו את אחיהם', דהיינו שהם מכרו את שמעון (ולא כפי שחשבנו שמדובר על יוסף), שהרי שמעון נשאר בידו של יוסף בפעם הראשונה, ואולי בזה אתם הוכחות שאתם מרגלים?

ולכן השיבו הננו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו (הוא בנימין). ובכך הוציאו עצמם מן החשד, שאינם מרגלים ובוזה נצטדק.

שבת שלום, אענן

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

קומי אורי – סיפור מחזק לחנוכה

....תגיד לאמא שלי שאמנם היא מתפללת על הנכדים, וזה עוזר! אבל הבן הזה זקוק ליותר תפילות. ואי אפשר, וחס וחלילה, שלא נפספס את העת רצון המיוחדת בעת הדלקת נרות החנוכה להצלחה בחנוך הילדים! החבר היה המום! תוך כדי החלום, אור אומץ ושאל את אוריה: למה אתה מגיע אלי, למה שלא תפנה ישירות לאשתך – האלמנה – אם הילדים, שהיא תתפלל בעבורם!!!

עונה לו אוריה: מכיון שהיא נישאה, שוב אין לי יכולת להגיע אליה החבר התעורר באחת! זה אמיתי! אמיתי לגמרי! עכשיו ליל שבת, לישון – אני כבר לא אצליח יותר הלילה הזה. הוא קם, פתח ספר תהילים והתחיל לקרא ברגש רב בעבור נשמות חברו הטוב – אוריה המחשבות רצות, והוא כולו לחוץ, אני חייב להשיג את אמא שלו לפני שהם מדליקים נרות, ויהי מה!

אוי ווי! יש בעיה!
דאגה כבדה ממלאת את ליבו של החבר – מה אעשה אם הרב שטיין מדליק נרות מיד בצאת השבת, ואני הרי כן נוהג להחמיר להוציא את השבת רק בזמן רבנו תם.

מראהו המתחנן של אוריה לא משאיר אצלו מקום לספיקות, ומחליט הוא לעצמו – אדע את דהכי לא קיבלתי על עצמי להחמיר. מיד, אבל מיד בצאת השבת, ניגש החבר אל הטלפון ומתקשר לבית הרב מנחם שטיין שליט"א, ובליבו תפילה שיצליח במשימתו לתפוס את הרבנית שטיין – לפני הדלקת הנרות!

מתקשר ומתקשר, שוב ושוב, – אין מענה!
רבנו של עולם, תעזור לי! שיענו כבר, שיענו לפני הדלקת הנרות! עבר זמן רבנו תם. והוא מתקשר ומתקשר..

הרב שטיין, מגיע הביתה, והרבנית פונה אליו בדאגה: החל מזמן צאת השבת – של הגאונים – הטלפון לא חדל מלצלצל! איני מכירה את המספר, מי יודע מה קרה.

הרב שטיין ממחר לענות לטלפון: שבוע טוב הרב שטיין! מדבר החבר של בנך אוריה ז"ל, האם כבר הדלקתם נרות חנוכה?

יהודים יקרים, סיפור זה שמע כותב השורות מפי בעל המעשה – הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א, בכלי ראשון.

להשלמת היריעה, אציין בפניכם שתי שאלות ששאלתיו בסיימו לספר סיפור זה:

שאלה ראשונה, אומרים אתם שבנכם ז"ל טען בפני חבריו שיש לו צער מכך שבנו נמצא בירידה רוחנית, האם אכן הילד התדרדר מבחינה רוחנית בצורה משמעותית ח"ו או שרק לא למד? ענה הרב שטיין: ממש לא משהו מיוחד. פשוט חוסר חשק ללכת לחיידר וחוסר חשק ללמוד.

שאלה שניה שאלתיו: האם הבן אמר להצמיד חברותא או לשלוח את הבן ליועץ מסויים וכדומה, משהו של השתדלות או רק תפילה? עונה הרב שטיין: הבן ביקש, אך ורק להתפלל!!

כפי שמוכר וידוע ומפורסם בספרים הקדושים שחג החנוכה מסוגל מאוד לבקש על חינוך הילדים, הנה לנו חיזוק רב, ומעשה מפעים בגדולת הזמן הקדוש.

מי יכול להשיג ולהעריך כח של אמירת תפילת השל"ה הק' על ידי אמא בישראל המבקשת ומתחננת בזמן הדלקת הנרות בעבור צאצאיה שיאירו במעשיהם הטובים, שיטעמו את אור התורה וייהנו מכל נר מצוה ותורה אור! הבה נצל את הזמן הקדוש הזה למשאת חיינו לראות את הצאצאים גדלים ומאירים בתורה וביראת שמים וכלשון התפילה קודם הדלקת הנרות.

הרב אוריה שטיין זצ"ל בנו של המגיד מישרים המפורסם הגאון רבי מנחם שטיין שליט"א, חלה במחלה האיומה, אברך צעיר עם שני ילדים! במשך שש שנים התמודד ונלחם על חייו הרב אוריה שטיין כאריה.

בניגוד גמור לתחזיות הרופאים שלא נתנו לו יותר מחודשים ספורים, המשיך לחיות עוד שש שנים כאמור, ויתירה מכך – נולדו לו עוד שני ילדים ב"ה. בשנת התשע"ג נלקח נפש נקי לבית עולמו, והותיר אחריו משפחה שבורה, אלמנה, ארבעה יתומים – שלשה בנים ובת אחת, וכמובן ההורים והסבים האחים והגיסים וכד'. הילדים – היתומים – גדלו, ונכנסו כולם ללמוד באותו תלמוד תורה חשוב בשכונת בית וגן בירושלים.

מנהל ה'תלמוד תורה' יוצר קשר עם אם הילדים ומדווח על חוסר חשק ללמוד של הבן – היתום – כבן העשר וחצי שנים שנמצא לאחרונה מחוץ לעניינים! כלשון המחנך, האמא מאוד הצטערה, אך אי אפשר לומר שהופתעה, גם היא ראתה את חוסר חשקו של הבן ללכת לתלמוד תורה.

כל המעורבים בדבר טכסו עצה כיצד לרומם את הילד ולהצית בליבו שוב את חשקת התורה – המחנכים והנהלת החיידר, הסבים – הרב שטיין שליט"א והסבא השני, אבי האלמנה. ניסו כך וניסו כך, ללא הצלחות מיוחדות.

באותם ימים, חברו הטוב (לשעבר) של הרב אוריה ז"ל – חבר שהיה בקשר מאוד טוב עימו בחיים חיותו – להבדיל. מתעורר בבוקר בבחלה, הוא ראה את אוריה בחלום, ככל שהוא מהרהר בחלום, ניכר הוא בכל הפרטים המצמררים:

אוריה הגיע אליו ואמר לו כך: אחד מבניי לא לומד כל כך בתקופה האחרונה. אני מבקש ממך שתיצור קשר עם אמי ותגיד לה שכיון שימי החנוכה מתקרבים, והילד הזה זקוק ליותר תפילות כדי שיחזור לו הטעם בלימוד, שתראה לנצל את העת רצון המיוחדת בשעת הדלקת הנרות ותבקש במיוחד בעבור הבן הזה.

בינו לבין עצמו אמר מוזר, וכי לא היה לו למי להגיע? מה הוא צריך לבא אלי שאני אפנה אל אימו? אין הוא מכיר את כתובתם? ובכלל, מה יותר מתאים שהאמא – אם הילד בעצמה שתבקש בעבור בנה – בנם, ככל הנראה שזה סתם חלום, 'חלומות שוא ידברו'.

כעבור יומיים – ויחלום שנית, אותו החלום פוקד אותו שוב, החבר מבטל זאת שוב בליבו וחושב לעצמו: כנראה שחשבת ביום על החלום הקודם, ולכן חלמתי זאת שוב.

עברו עוד כמה ימים....

חג החנוכה מתקרב, הנר הראשון יחול בליל מוצאי שבת קודש הקרוב. הגיע ליל שבת קודש – עשרים וארבע שעות לפני שחג החנוכה יפרוץ את כנפיו, כל בית ישראל ידליק נר ראשון, החבר עולה על יצועו, מבלי להתכונן למה שעומד להתרחש בלילה הזה, אוריה זצ"ל מופיע בפעם השלישית, והפעם, עם כל העוצמה! בלי להשאיר ספקות או סימני שאלה:

תגיד לי אתה חבר שלי או לא!! פתח מיד בתביעה נחרצת! אתה לא מבין שיש לי צער מזה שבני אינו לומד!! אבל יש לי ממש צער מזה!!! מה בסך הכל ביקשתי ממך, תפנה אל אמא שלי ותגיד לה שתנצל את העת רצון בזמן הדלקת הנרות להתפלל על בני! שערי שמים פתוחים בזמן הדלקת הנרות ושהיא תתפלל על בני שיחזור לו הטעם בלימוד!!!

והוסיף בחרדה ממש: מחר בלילה כבר חנוכה! מה יהיה!!!
אוריה ז"ל ממשיך ומתרץ לו מעצמו את אחת השאלות שנקרו במוחו מאז החלום הראשון – אני לא רוצה לבא ישירות להורים שלי, אני לא רוצה להבהיל אותם, תגיד לאמא שלי.....

לע"נ מרן רה"י הג"ר מאיר נסים מאזוז בן הרבנית כמסנה זי"ע

לע"נ הר"ר טל כהן בן פורטונה זלה"ה

לע"נ ה"ה רחמים (רחמין) גניש בן חותה ז"ל

לע"נ מרת דוריס לוי בן סוזת ז"ל

תנ"צ ב"ה

